

Collegevoorstel

Onderwerp	Subsidieaanvraag Erfgoed Deal
Eenheid/team	Stedelijke Ontwikkeling
Zaakkenmerk	Z/25/243717
Documentkenmerk	D/25/770307
Vertrouwelijkheid	Openbaar
Portefeuillehouder	G.J. Overmeen-Bakhuis
Datum vergadering	

Toelichting voor de openbare besluitenlijst

Het Rijksprogramma Erfgoed Deal ondersteunt aansprekende projecten waarin het behoud en gebruik van erfgoed samengaat met de actuele grote ruimtelijke opgaven. In de subsidieaanvraag voor het project 'Almeleau' wordt de Almelose Aa gezien als erfgoed. Op basis van eeuwenoude waterlopen is Almelo ontstaan en gegroeid. De geschiedenis van Almelose waterlopen wordt in een uit te voeren historisch onderzoek belicht en levert bouwstenen op voor het ontwerp van de wijk Achter de Molen. Bij honorering van de aanvraag worden, als onderdeel van de gebiedsontwikkeling Achter de Molen, diverse maatregelen uitgevoerd, waaronder de aanleg van een watercascade in de Aa en aanleg van ontmoetings- en speelplekken. Ook worden stedenbouwkundige zichtlijnen gerealiseerd om Korenmolen De Hoop en de oude en nieuwe moskee te accentueren. Met de Erfgoed Deal versterken we zo op basis van het erfgoed de identiteit en klimaatactieve inrichting van de nieuw te ontwikkelen wijk Achter de Molen. Het college heeft besloten een Erfgoed Dealsubsidie aan te vragen van 694.891 euro.

Voorgesteld besluit

1. Een subsidie aan te vragen in het kader van de Erfgoed Deal ter hoogte van 694.891 euro voor het projectplan 'Almeleau';
2. De totale projectkosten van 1.462.928 euro als volgt te dekken:
  - a. bijdrage van Waterschap Vechtstromen van 358.651 euro;
  - b. bijdrage provincie Overijssel van 150.000 euro;
  - c. bijdrage gemeente Almelo van 259.386 euro bestaande uit:
    - o bijdrage 3.000 euro uit erfgoedbudget (155111);
    - o bijdrage 256.386 euro door onttrekking uit reserve stadsontwikkelingsfonds en dit te betrekken bij de nog in te stellen grondexploitatie Achter de Molen fase 1;
  - d. bijdrage Erfgoed Deal van 694.891 euro;
3. De raad voor te stellen de programmabegroting 2025 in de eerstvolgende tussentijdse rapportage bij verzamelbesluit aan te passen.

Inleiding

Recent is door de raad de Cultuur- en Erfgoedvisie 2025-2035 aangenomen (D25/740687). Een belangrijk uitgangspunt in de Cultuur- en Erfgoedvisie is de integrale verbinding tussen cultuur, erfgoed en andere maatschappelijke ontwikkelingen in het sociale en ruimtelijke domein. Op deze manier kunnen cultuur en erfgoed bijdragen aan een aantrekkelijke stad en een stad in balans. Deze doelen komen overeen met de doelen van de Erfgoed Deal, waarmee het Rijk aansprekende projecten ondersteunt waarin behoud en gebruik van erfgoed samengaat met de grote ruimtelijke opgaven van dit moment, zoals klimaatadaptatie, energietransitie, duurzame economie, natuur en landbouw, de woningbouwopgave en mobiliteit.

Parallel aan het ontwerp voor de gebiedsontwikkeling Achter de Molen (onderdeel van Almelo Centraal) is het project 'Almeleau' gedefinieerd, waarvoor wij een subsidie aanvragen om hiermee extra ruimtelijke kwaliteit te realiseren bovenop het basisontwerp. Het project sluit aan op de transitieopgaven 'Wonen en mobiliteit' en 'Water en bodem' (de hoofdthema's van de Erfgoed Deal). De essentie van het project is het inzetten van erfgoed als verbindende kracht, waarbij de interactie wordt gezocht met wijkbewoners van diverse achtergronden.

Almelo is ontstaan en gegroeid langs eeuwenoude waterlopen, die een belangrijke rol speelden in handel, migratie en ontmoeting. Deze historische lijn trekken we door naar de moderne tijd: van ontginning en textielindustrie tot de huidige high tech industrie waarin opnieuw veel migratie en internationale uitwisseling plaatsvindt.

De multiculturele wijk Achter de

Molen biedt mooie kansen om het aanwezige erfgoed zichtbaar te maken en te bouwen aan het erfgoed van de toekomst. Langs de Laan van de Hoop, waarmee de zichtlijn op Korenmolen de Hoop wordt geaccentueerd, wordt onder meer zelf- en samenbouw gestimuleerd, waarmee ruimte wordt geboden aan culturele expressie. Ook de zichtlijn tussen de oude en nieuwe Yunus Emre Moskee, als culturele dragers van de wijk, wordt opgewaardeerd. Daarnaast wordt de Aa gerevitaliseerd en heringericht met o.a. de aanleg van een watercascade en wandelpaden langs de oevers. Hiermee dragen wij - via het erfgoed - bij aan het stimuleren van ontmoeting en verbinding, aan een klimaatadaptieve inrichting van de wijk en aan het realiseren van een prettige leefomgeving die is ontworpen met respect voor het verleden. Door historisch onderzoek en interactie met bewoners wordt het erfgoed in de wijk verrijkt en beter verbonden met de huidige multiculturele samenleving. Zo ontstaat een wijk die niet alleen fysiek, maar ook sociaal en cultureel gedragen wordt.

Met dit project geven we uitvoering aan de doelen van onze eigen Cultuur- en Erfgoedvisie, de Ontwikkelvisie Almelo Centraal én de doelstellingen van de Erfgoed Deal. In het kader van het project creëren we een leeromgeving waarin erfgoed, participatie en stedelijke ontwikkeling samenkomen en presenteren dit op regionaal en nationaal niveau.

Op basis van een projectpresentatie met bovenstaande uitgangspunten is gemeente Almelo op 23 juni jl. door het programmabureau van de Erfgoed Deal uitgenodigd om uiterlijk 29 augustus 2025 een definitieve aanvraag in te dienen en de cofinanciering met voorliggend voorstel te bevestigen.

Beoogd effect

Met de Erfgoed Deal kan de gebiedsontwikkeling en klimaatadaptieve inrichting Achter de Molen aanmerkelijk verrijkt worden. Op basis van historisch onderzoek en bewonersinteractie wordt een plus gezet op de kwaliteit van de openbare ruimte. Door de geschiedenis van het gebied tot uitdrukking te brengen in het stedenbouwkundig ontwerp krijgt Achter de Molen een eigen identiteit. Dit draagt bij aan een goed woonklimaat en een inclusieve samenleving.

Argumenten voor

1.1. Met de Erfgoed Deal realiseren we ambities van de Cultuur- en Erfgoedvisie 2025-2035.

De Erfgoed Deal versterkt de ontwikkeling van Achter de Molen enorm door juist erfgoed in te zetten als vertrekpunt van de ontwikkeling. Door de interactie te zoeken met wijkbewoners creëren we verbondenheid van inwoners uit andere culturen met de geschiedenis van Almelo.

2.1. Met de vastlegging van de dekking voldoen we aan de voorwaarden van de Erfgoed Deal.

De Erfgoed Deal stelt als eis dat ten tijde van de aanvraag het college van B&W de dekking in een besluit vastlegt. De dekking van Waterschap Vechtstromen en Provincie Overijssel wordt ook met besluiten bevestigd en bij de aanvraag gevoegd.

Kanttekeningen

1.1. De Erfgoed Deal is overvraagd; naar verwachting zullen 10 aanvragen ingediend worden, terwijl er financieel ruimte is voor 5 projecten.

Hoewel wij een kwalitatief goed en onderscheidend plan hebben is er geen zekerheid op toekenning. In geval de subsidie niet wordt toegekend zal onderzocht worden of het project op bescheiden schaal toch kan worden uitgevoerd voor zover dit mogelijk is op basis van de eisen die gelden voor de bijdragen van provincie Overijssel en Waterschap Vechtstromen. De werkwijze om erfgoed in projecten centraal te stellen verdient op basis van onze Cultuur- en Erfgoedvisie immers navolging.

2.1 De vaststelling van de compensabele BTW kan leiden tot een licht lagere subsidie.

De voorheffing (BTW over de ingekochte producten en diensten) kunnen wij grotendeels via het BTW compensatiefonds vergoed krijgen. Een klein deel van de BTW komt echter niet voor compensatie in aanmerking. Deze niet-compensabele BTW is echter subsidiabel. Op basis van de daadwerkelijk gemaakte kosten en rekening houdend met de cofinanciering kan de niet-compensabele BTW tot een nadeliger effect leiden dan verwacht. Dit risico is echter beperkt en bedraagt maximaal 18.000 euro. Mocht dit nadeel daadwerkelijk plaatsvinden, dan kunnen deze lasten gedekt worden uit de bestemmingsreserve stadsontwikkelingsfonds.

Kosten, opbrengsten en dekking

De totale projectkosten bedragen 1.462.928 euro ex BTW en omvatten:

- kosten historisch onderzoek,
- kosten participatie en communicatie,
- diverse kosten voor extra ruimtelijke kwaliteit, waaronder

- o opwaardering Laan van de Hoop met o.a. accentueren van zichtlijnen;
- o herinrichting molengebied rondom Korenmolen de Hoop;
- o herinrichting Almelose Aa met o.a. watercascade en ontmoetings- en speelplekken;
- o opwaardering van de bruggen over de Aa.

De dekking is als volgt:

1. bijdrage Waterschap Vechtstromen	358.651 euro
2. bijdrage provincie Overijssel	150.000 euro
3. bijdrage gemeente Almelo	256.386 euro uit reserve stadsontwikkelingsfonds/ te betrekken bij de nog vast te stellen grondexploitatie Achter de Molen fase 1
4. bijdrage gemeente Almelo	3.000 euro uit erfgoedbudget (budget 155111/algemeen- zichtbaar verleden)
5. gevraagde subsidie Erfgoed Deal	694.891 euro

Totaal dekking 1.462.928 euro ex BTW

De bijdrage van gemeente Almelo wordt gedekt uit de reserve stadsontwikkelingsfonds. Deze bijdrage vanuit de reserve wordt betrokken bij de nog vast te stellen grondexploitatie Achter de Molen fase 1. Dit past binnen de kaders van de Investeringsagenda stedelijke ontwikkeling Almelo 2025 (raadbesluit R-2508739 van 15 april 2025). De gebiedsontwikkeling Achter de Molen behoort tot de prioritaire gebieden zoals vastgelegd in deze Investeringsagenda stedelijke ontwikkeling.

De bijdragen van Waterschap Vechtstromen en provincie Overijssel worden bevestigd met besluiten van resp. dagelijks bestuur waterschap en GS van provincie Overijssel. Deze verklaringen dienen bij de Erfgoed Deal aanvraag te worden meegezonden.

BTW

De voorheffing (BTW over de ingekochte producten en diensten) kunnen wij grotendeels via het BTW compensatiefonds vergoed krijgen. Een klein deel van de BTW komt echter niet voor compensatie in aanmerking. Deze niet-compensabele BTW is echter subsidiabel. Op basis van de daadwerkelijk gemaakte kosten en rekening houdend met de cofinanciering kan de niet-compensabele BTW tot een nadeliger effect leiden dan verwacht. Dit risico is echter beperkt en bedraagt maximaal 18.000 euro. Mocht dit nadeel daadwerkelijk plaatsvinden, dan kunnen deze lasten gedekt worden uit de reserve stadsontwikkeling.

Uitvoering

Start project na toekenning van de subsidie Erfgoed Deal. Uitvoering/coördinatie is belegd bij Eenheid Stedelijke Ontwikkeling/projectleiding Achter de Molen.

Bijlage(n)

Procesinformatie

Intern overleg

Het voorstel is afgestemd met het hoofd Eenheid Stedelijke Ontwikkeling, Ontwikkelmanager Almelo Centraal, Projectleider Achter de Molen, Planeconomie, Stedenbouw, Erfgoed, Subsidies en Financiën.

Afstemming met portefeuillehouder

Het voorstel is afgestemd met de portefeuillehouder Almelo Centraal en portefeuillehouder Kunst, Cultuur en Erfgoed.

Directie-advies

B&W voorstel standaard

Communicatie over het besluit

Regulier.